

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І МУЗЕЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ, МУЗЕЄЗНАВСТВА ТА ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ТЕМУ:

**«МУЗЕЙНА ВИСТАВКА «ІСТОРІЯ СЕЛИЩА ПЕРЕСІЧНЕ ТА
ЙОГО МЕШКАНЦІВ»**

здобувача вищої освіти 4 курсу
першого освітнього рівня (бакалавр)
денної форми навчання, групи
Спеціальність 027 «Музеєзнавство,
пам'ятокзнавство»
освітньої програми «Музейно-екскурсійна
діяльність»
Ільченко Катерина Олексіївна
Науковий керівник:
доцент, доктор історичних наук
Шандра Ірина Олександрівна

Харків 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ I. НАУКОВА КОНЦЕПЦІЯ МУЗЕЙНОЇ ЕКСПОЗИЦІЇ «ІСТОРИЯ СЕЛИЩА ПЕРЕСІЧНЕ ТА ЙОГО МЕШКАНЦІВ».....	11
1.1. Ідейний задум, тематична спрямованість та методологічна основа майбутньої експозиції.....	11
1.2. Коротка тематична структура музейної експозиції.....	12
1.3. Наскрізні проблеми експозиції, основні засоби побудови та їх характеристика.....	12
1.4. Архітектурно — художній образ нової експозиції.....	13
РОЗДІЛ II. ТЕОРІЯ СИСТЕМИ МУЗЕЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ.....	15
2.1. Теоретичні передумови розвитку соціальних комунікацій.....	15
2.2. Маркетинговий проект: вплив на аудиторію та музейні продукти.....	25
2.3. Збутова частина.....	28
РОЗДІЛ III. ПРОГРАМА ВЕДЕННЯ МУЗЕЙНОЇ ВИСТАВКИ.....	31
3.1. Перелік екскурсійних тем.....	31
3.2. Перелік лекційних тем.....	34
3.3. Перелік музейних об'єднань.....	37
3.4. Перелік нетрадиційних форм музейною комунікації.....	40
3.5. Перелік музейної продукції.....	44
3.6. Методична екскурсія	47
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	53
ДОДАТКИ	59
Тематико-експозиційний план.....	59
Історична довідка.....	66
Соціологічне дослідження.....	70
Топографія виставки	75
Афіша виставки.....	77

Харківська державна академія культури

Факультет: Соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності

Кафедра: Історії, музеєзнавства та пам'яткознавства

Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

Напрямок підготовки: 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 027
«Музеєзнавство, пам'яткознавство»

(шифр і назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
доктор культурології
Щербань А.Л.

“ ___ ” _____ 2023

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

1. Тема роботи: **«Музейна виставка „Історія селища Пересічне та його мешканців”»**

"Museum exhibition "History of Peresichne village and its inhabitants""

Керівник роботи –

затверджене засіданням кафедри, протокол № _____

2. Строк подання студентом роботи - червень 2023 р.

3. Зміст дипломної роботи (перелік питань, які потрібно розробити):

ВСТУП

РОЗДІЛ I. НАУКОВА КОНЦЕПЦІЯ МУЗЕЙНОЇ ЕКСПОЗИЦІЇ «ІСТОРІЯ СЕЛИЩА ПЕРЕСІЧНЕ ТА ЙОГО МЕШКАНЦІВ

1.1. Ідейний задум, тематична спрямованість та методологічна основа майбутньої експозиції.

1.2. Коротка тематична структура музейної експозиції

1.3. Наскрізні проблеми експозиції, основні засоби побудови та їх характеристика

1.4. Архітектурно — художній образ нової експозиції

РОЗДІЛ II. ТЕОРІЯ СИСТЕМИ МУЗЕЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ

2.1. Теоретичні передумови розвитку соціальних комунікацій

2.2. Маркетинговий проект: вплив на аудиторію та музейні продукти

2.3. Збутова частина

РОЗДІЛ III. ПРОГРАМА ВЕДЕННЯ МУЗЕЙНОЇ ВИСТАВКИ

3.1. Перелік екскурсійних тем

3.2. Перелік лекційних тем

3.3. Перелік музейних об'єднань

3.4. Перелік нетрадиційних форм музейною комунікації

3.5. Перелік музейної продукції

3.6. Методична екскурсія

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

Історична довідка

Соціологічне дослідження

Топографія виставки

Афіша виставки

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/ п	Назва етапів дипломної Роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір та затвердження теми дипломної роботи		
2	Виявлення та вивчення літератури з теми дипломної роботи		
3	Написання тексту I розділу дипломної роботи		
4	Написання тексту II розділу дипломної роботи		
5	Написання тексту III розділу дипломної роботи		
5	Збір емпіричного матеріалу з теми дослідження, його опрацювання, опис		
6	Написання висновків, оформлення роботи, її передзахист на кафедрі		
7	Підготовка презентації та захист дипломної роботи		

Студент

_____

_____

Керівник роботи

_____

_____

«Музейна виставка „Історія селища Пересічне та його мешканців”»

Спеціальність: Музеєзнавство, пам'яткознавство

Заклад освіти: Харківська державна академія культури

Харків, 2023 рік.

В дипломній роботі розглянута музейна виставка „Історія селища Пересічне та його мешканців” та створено музейний проект. Робота виконана на базі музейних предметів державних та приватних колекцій.

Дипломна робота містить такі розділи:

- Наукова концепція музейної експозиції «Історія селища Пересічне та його мешканців (ідейний задум, тематична спрямованість та методологічна основа майбутньої експозиції; коротка тематична структура музейної експозиції;
- Наскрісні проблеми експозиції, основні засоби побудови та їх характеристика; архітектурно — художній образ нової експозиції;
- Теорія системи музейних комунікацій (теоретичні передумови розвитку соціальних комунікацій; маркетинговий проект: вплив на аудиторію та музейні продукти; збутова частина);
- Програма ведення музейної виставки (перелік екскурсійних тем; перелік лекційних тем; перелік музейних об'єднань;
- Перелік нетрадиційних форм музейною комунікації; перелік музейної продукції; методична екскурсія).
- В процесі роботи створена програма ведення музейної виставки та створений тематико-експозиційний план музейної виставки. Зроблено висновки щодо експозиційного проекту музейної виставки „Історія селища Пересічне та його мешканців”.

Ключові слова: Історія селища, культура, музеї України, музейна виставка.

"Museum exhibition "History of Peresichne village and its inhabitants""

Specialty: Museum studies, monument studies

Educational institution: Kharkiv State Academy of Culture

Kharkiv, 2023.

The thesis examines the museum exhibition "History of Peresichne Village and its inhabitants" and creates a museum project. The work is based on museum objects from public and private collections.

The thesis contains the following sections:

- Scientific concept of the museum exposition "History of Peresichne village and its inhabitants (ideological concept, thematic focus and methodological basis of the future exposition; brief thematic structure of the museum exposition;
- Cross-cutting problems of the exposition, the main means of construction and their characteristics; architectural and artistic image of the new exposition;
- Theory of the museum communications system (theoretical prerequisites for the development of social communications; marketing project: impact on the audience and museum products; sales part);
- Museum exhibition program (list of excursion topics; list of lecture topics; list of museum associations;
- A list of non-traditional forms of museum communication; a list of museum products; a methodological tour).

In the course of the work, a program for the museum exhibition was created and a thematic and exposition plan for the museum exhibition was created. The conclusions about the exposition project of the museum exhibition "History of the village of Peresichne and its inhabitants" are drawn.

Keywords: History of the village, culture, museums of Ukraine, museum exhibition.

ВСТУП

Актуальність дослідження визначається тим, що на даному етапі розвитку селища Пересічне, його історія не повністю досліджена та розкрита. В основному інформацію про історичне походження селища можна знайти тільки в місцевій бібліотеці або в історико-краєзнавчому музею. Тому ця тема актуальна ще й тим, що ми являємося корінними мешканцями Пересічного та нам було б цікаво дізнатися звідки починається наше коріння та що було з нашими попередниками. А також це гарна можливість передати всю інформацію майбутнім поколінням.

Даний музейний проект розкриває сутність історії селища Пересічне та його мешканців, дає можливість духовно збагатись новими знаннями про історію селища Пересічне, про культурні та історичні традиції селища Пересічне та його мешканців.

Особистий внесок автора цього музейного проекту полягає у тому, що досліджена наукова проблема була творчо інтерпретована музейними засобами і інтегрована в музейний простір з урахуванням специфіки музейного та культурного середовища України.

Метою даної роботи є наукове дослідження і розкриття експозиційними засобами історії села Пересічного від заснування і до сьогодення та висвітлення даних про видатних постатей селища, їх відтворення в колекція музею.

Об'єктом дипломної роботи є музейна виставка „Історія селища Пересічне та його мешканців”.

Предмет роботи — створення музейної виставки „Історія селища Пересічне та його мешканців”.

Досягнення обумовленої мети передбачає постановку і виконання наступних завдань:

- викласти дані наукового дослідження теми у формі історичної довідки;

- виокремити ідейний задум, тематичну спрямованість і методологічну основу майбутнього проекту;
- визначити наукову концепцію експозиційного проекту ураховуючи новітні тенденції побудови музейних експозицій;
- обумовити та висвітлити наскрізні проблеми, основні засоби побудови експозиції та надати їх характеристику;
- визначити історико-культурний потенціал проєктованих музейних комплексів на базі предметів;
- обґрунтувати вибір архітектурно — художнього образу даної експозиції;
- розробити коротку тематичну структуру експозиції;
- розробити тематико — експозиційний план експозиційного проекту.

Територіально-хронологічні межі дослідження: Об'єкт дослідження обмежує територія дослідження, тому це територія Слобідської України, смт. Пересічне Дергачівського району, Харківської області. Хронологічні межі: від часу заснування 1650 року до сучасності.

Ступінь наукової розробленості проблеми: Теоретичні та практичні результати можуть бути використані у розробці та проведенні виставок, екскурсій та інших музейних заходах, їх історії та традиціям, що були досліджені у цій роботі.

Історичні джерела. При написанні дипломної роботи, як і історичної частини, так і експозиційного проекту, були використані доступні джерела, які можна поділити на кілька груп: писемні джерела і речові джерела.

Важливим писемним джерелом є закон України «Про музеї та музейну справу» 1995, № 25, ст. 191. В ньому викладена основна офіційна термінологія та поняття щодо музейної справи [16].

Слід виокремити книгу «Історію творить народ. Велика Вітчизняна війна в спогадах мешканців селища Пересічне Дергачівського району Харківської області»[19, с.322], в якій зібрані спогади ветеранів війни, в ній написано

багато інформації про Велику Вітчизняну війну та про події, які засіли в пам'яті у наших людей на все життя.

Історіографія. Всю використану літературу можна поділити на дві групи.

Перша група література в якій міститься інформація і дослідження про селища Пересічного, музейні колекції та колекціонерів.

Основними джерелами дослідження слугують книги, котрі написали наші односельчани, за своїми спогадами. В ході написання дипломної роботи були використані також мемуари, документи, котрі зібрані в місцевому музеї, газети, різноманітні буклети, які розповідають історію селища.

Вся робота побудована на книзі Твердохліба В. «Уклін тобі, Пересічне»[52, с. 204] та архівних документах, котрі зберігаються в місцевому музеї, написані Стрільною К. [49, с.7] та Кареліною Т. [20, с. 2].

У монографії Великої Л.П. [5, с.10] викладені основні правила побудови концепції музейної експозиції і розглядається створення експозиційного проекту, як мистецтва.

Також корисними для розгляду цієї проблеми є статті Тітінюк [56, с.35-43] та [57, с. 19-29], в яких досліджуються формування сучасних музейних експозицій за допомогою художнього формування і режисерської діяльності.

Таким чином, ця література допомагає розробляти наукові концепції та тематико-експозиційний план даного проекту.

Структура дипломної роботи: дипломна робота складається з анотацій, вступу, основної частини (трьох розділів), списку використаних джерел та літератури, додатків. Містить у собі історичну довідку, соціологічне дослідження, топографію виставки, афішу виставки. Дипломна робота написана на 52 сторінках основного тексту.

РОЗДІЛ І. НАУКОВА КОНЦЕПЦІЯ МУЗЕЙНОЇ ЕКСПОЗИЦІЇ «ІСТОРІЯ СЕЛИЩА ПЕРЕСІЧНЕ ТА ЙОГО МЕШКАНЦІВ»

1.1 Ідейний задум, тематична спрямованість та методологічна основа майбутньої експозиції

Ідейний задум експозиційного проекту «Історія селища Пересічне та його мешканців (сmt. Пересічне, Дергачівський район, Харківська область)» - за допомогою музейних засобів розкрити історію створення селища Пересічного та специфіку його розвитку, відтворення в музейній колекції [1, с.10].

Згідно існуючої класифікації дана музейна експозиція є:

За профілем: історична;

За типом: панорамна;

За метою, завдання, призначенням: основна;

За тривалістю роботи : постійна;

За способом демонстрації: стаціонарна.

У експозиційному проекті застосовано ансамблевий метод побудови музейної експозиції. На основі достовірних наукових даних збігається або відтворюється ансамбль музейних предметів, у якому кожен предмет демонструється начебто у середовищі свого побутування);

За принципом побудови: хронологічна.

Жанровою формою даної експозиції є “експозиційний нарис” (жанрова форма виставки, метою якої є розкриття загального стану історичного процесу (явища, події, особистості), відтворення атмосфери конкретного-історичного часу (акцентуючи увагу на його статичності, а не розвитку, тобто панує образ, а не сюжет й забезпечується ілюзія присутності у конкретному часі, місці) [2, с.14].

1.2 Коротка тематична структура музейної експозиції

«ІСТОРІЯ СЕЛИЩА ПЕРЕСІЧНЕ ТА ЙОГО МЕШКАНЦІВ
(СМТ. ПЕРЕСІЧНЕ, ДЕРГАЧІВСЬКИЙ РАЙОН, ХАРКІВСЬКА
ОБЛАСТЬ)»

Розділ I. ПЕРШІ ЗГАДКИ ПРО ПЕРЕСІЧНЕ НА ТЕРИТОРІЇ
СЛОБІДСЬКОЇ УКРАЇНИ

Тема 1. Заселення території Слобожанщини.

Тема 2. Зародження селища.

Розділ II. ПЕРЕСІЧНЕ В РАДЯНСЬКИЙ ЧАС.

Тема 1. Селище до Великої Вітчизняної війни.

Тема 2. Пересічне під час II світової.

Розділ III. СОЦІАЛЬНЕ ЖИТТЯ.

Тема 1. Традиції, об'єкти соціальної сфери.

Тема 2. Найвідоміші мешканці села.

1.3 Наскрізнi проблеми експозиції, основні засоби побудови та їх характеристика

Під час побудови цілісного експозиційного вирішення обраної теми лягають “наскрізнi проблеми” які допомагають розкрити історію та особливості розвитку селища Пересічного: заселення території, зародження селища, історія селища за радянський часів, традиції та об'єкти соціальної сфери [3, с.100]. В цілому майбутній експозиційний проект має високий ступінь забезпеченості експонатами. Домінантними предметами є унікати: Ікона Святої Богородиці. В.Твердохліб. 1655 р.; Особисте піаніно Кієнко С.П.; Рушниця Зінченка М.П.

І раритети: веретено, рушники 1867 року вишиті Босою К.О.

Окрім раритетів та унікатів в музейній експозиції будуть використані макети, манекени та відтворення:

Причиною їх експонування пов'язано з тим, щоб досягти тематичної повноти дійсності показу та експозиційного образу.

1.4 Архітектурно — художній образ нової експозиції

Експозиція «Історія селища Пересічне та його мешканців (сmt. Пересічне, Дергачівський район, Харківська область» буде розташовано на другому поверсі Пересічанського історико-краєзнавчого музею. Будівля в якій розташовується дана експозиція являє собою архітектурну споруду оснащену необхідними для демонстрації музейних експонатів обладнанням, зокрема присутня охоронна та протипожежна сигналізація, що забезпечують збереження експонатів і уникнення їх пошкодження та пограбувань [2, с.15].

Музейне обладнання призначене для даної експозиції представляють собою банери, закриті вітрини, стенди.

Рішення щодо кольорів використане для створення повноти образу усієї експозиції. Стіни зали мають білий, голубий, червоний та зелений, стеля — білий, підлога — чорний кольори. Музейне обладнання виконано в гамі. Вітрини кожного розділу виконані в своєму кольорі:

Розділ I. Перші згадки про Пересічне на території сучасної України-білий, голубий.

Розділ II. Пересічне за радянський часів-червоний.

Розділ III. Соціальне життя-зелений.

Таким чином, колірна гама сприяє створенню атмосфери, сприйняттю експозиції та естетичному задоволенню від неї.

У залі експозиції використовується штучне освітлення. Але в приміщенні присутнє природнє освітлення, але без попадання прямих променів сонця. Світлове оснащення забезпечує сприйняття експонатів і не засвічує окремі предмети, щоб вони не забирали більше уваги [25, с.12].

Технічне оснащення передбачає наявність відео та аудіо апаратуру, наявний аудіо супровід, специфічний до його тематики.

Зал експозиції прямокутної форми розділений за змістом на 3 блоки. Кожний розділ розкриває свою тему.

Екскурсовод буде одягнений у традиційний український костюм.

Під час побудови цілісного експозиційного вирішення обраної теми лягають “наскрізні проблеми” які допомагають розкрити історію та особливості розвитку селища Пересічного: заселення території, зародження селища, історія селища за радянський часів, традиції та об’єкти соціальної сфери.

РОЗДІЛ II. ТЕОРІЯ СИСТЕМИ МУЗЕЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ

2.1 Теоретичні передумови розвитку соціальних комунікацій

Комунікація - це процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами, спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів із метою передавання та одержання інформації.

Соколов виділяє чотири типи комунікації, тобто опосередкованого і доцільного взаємодії суб'єктів:

- I. Матеріальна (транспортна, енергетична, міграція населення, епідемії т.д.);
- II. Генетична (біологічна, видова);
- III. Психічна (внутрішньоособова, автокомунікація);
- IV. Соціальна (громадська)

Важливо звернути увагу на те, що всі види смисловий комунікації взаємопов'язані через особистість (людини), т. е. суб'єкта соціальної комунікації.

Виділяють 3 основні (базові) функції соціальної комунікації: інформаційна, експресивна та прагматична [5, с. 42]. Перша означає, що завдяки соціальній комунікації в суспільстві передається інформація про предмети, їх властивості, явища, дії та процеси. Що стосується другої, то вона визначає здатність соціальної комунікації передавати оціночну інформацію про предмети або явища. Остання означає, що соціальна комунікація є засобом, який спонукає людину до певної дії та реакції.

Виявлення ролі комунікації як процесу передачі і осмислення інформації привело до того, що комунікація знайшла своє місце в музейній справі. Таким чином музейна комунікація є необхідною складовою комунікації в широкому сенсі.

Музейна Комунікація - це освітньо-виховна функція музею і особливості її реалізації на різних етапах історичного розвитку музейної справи:

- а) на прамузейній стадії;
- б) на стадії появи та існування класичної музейної моделі;
- в) від часу появи альтернативної музейної моделі.

Музейна педагогіка, як вона відрізняється від СМК - музейна педагогіка та музейна комунікація як два підходи до реалізації культурно-освітньої функції музею. Зміщення акцентів в освітній діяльності музеїв: з поширення знань в бік формування поглядів, оцінок, креативного розвитку особистості [4, с. 302].

Теорія комунікацій- праці К. Шеннона і М. Маклюєна з інформатики і теорії соціальної комунікації як основа для постановки і вирішення проблеми музейної комунікації. Поняття «музейна комунікація». Внесок Д. Камерона і К. Хадсона у розробку теорії музейної комунікації. Розвиток теорії музейної комунікації в роботах Ю. Ромедера, Г. Осборна, Е. А. Хупер-Грінхілл. Концепція З. Странського. Комунікаційний підхід в музеєзнавстві в працях М. Б. Гнедовського.

Структурна побудова системи музейної комунікації: еволюція наукових уявлень. Типи музейного спілкування. Основні структурні моделі музейної комунікації. Формування нових комунікаційних підходів в музеєзнавстві. Проблематика та сучасні тенденції розвитку теорії музейної комунікації.

Таким чином, сучасний загальнонауковий комунікаційний підхід має в основному два джерела. Перший - розроблений К. Шенноном- математична теорія зв'язку, а другим джерелом є концепція канадського філософа М. Маклюєна, який запропонував розглядати розвиток людського суспільства як розвиток засобів комунікації, що включають широке коло різноманітних явищ - мова, дороги, гроші, преса, телебачення, комп'ютери і т.д. З'єднання структурних уявлень Шеннона і широкого гуманітарного погляду Маклюєна

призвело до формування комунікаційного підходу і його поширенню в різних областях знання.

Отже, музейна комунікація являється відносно новим напрямом музейної діяльності, котрий залучає музей в суспільні комунікаційні процеси, дозволяючи зайняти визначене місце, змінити елітарний рівень музею. В порівнянні з музейною педагогікою, СМК має більш гнучкі методи, які дають змогу робити відвідування виставок та експозицій музею яскравими та пам'ятними. Музей трансформується у активного учасника культурного життя суспільства [6, с. 25].

Експозиція в музеї- це основа і база, на якій здійснюється робота каналу системи музейних комунікацій. На виставках дуже часто демонструються експонати з інших музеїв і приватних колекцій, а також предмети, які не можуть довго перебувати за межами фондосховища - твори живопису, письмові джерела і унікальні речі.

Слід зазначити, що частіше за все спілкування з предметом відбувається в експозиції, але практика сучасного музею дозволяє відзначити інтенсивний пошук форм, що дозволяють працювати з окремими предметами, що не організовані в експозиційному комплексі. Основний центр переноситься на властивості музейних предметів, а не на їх функції; відвідувач осягає сам предмет, тоді як в експозиційному просторі предмет стає одиницею тієї структурної моделі, яка створюється в процесі наукового і художнього проектування.

Додатковими каналами СМК є всі види *музейної продукції*. До них можна віднести всю друковану, мультимедійну, аудіовізуальну, сувенірну, інформаційну музейну продукцію, яка повинна органічно доповнювати експозицію або виставку музею.

Існують *традиційні* і *нетрадиційні* форми музейної комунікації.

Традиційні форми – це методи музейної педагогіки, які виникли разом з освітньо-виховною функцією музею. До них відносяться екскурсії, музейні об'єднання, а саме клуби, гуртки, студії, різні наукові заходи і тематичні

вечори. До традиційних форм комунікативної діяльності музею також відносяться лекції. Їх тематика пов'язана з профілем музею або з використанням музейних матеріалів. На відміну від екскурсії, де пріоритетним є візуальне сприйняття, в лекції на перший план виходить раціональне сприйняття.

До нетрадиційних (нових) формам СМК відносяться різноманітні форми спілкування музею з публікою, які реалізують її розважальну функцію. Це свята, фестивалі, конкурси, презентації, історичні реконструкції, рольові ігри, акції тощо. Що стосується музейних конкурсів, олімпіад, вікторин, то вони організовуються таким чином, щоб залучити учасників до знайомства з музейними колекціями та музейною роботою, стимулювати їх прагнення до придбання знань і вміння самостійно мислити. Завдання учасникам даються найрізноманітніші, їх виконання вимагає знання як фактичного матеріалу, так і експозиційного. Журі оцінює на змаганнях не тільки правильність відповідей, а й їх вміння відстоювати власну точку зору і вести дискусію.

Щоб зацікавити і розважити публіку в музеї можуть застосовувати таку форму музейної комунікації як свято. Музейне свято є комплексною формою культурно-освітньої діяльності, в якій об'єднані елементи екскурсії, театралізованої вистави, конкурси. Воно може проводитися музейними фахівцями на основі розробленого сценарію і за участю творчих колективів. Свята бувають фольклорними, літературними, календарними, військово-історичними; вони розрізняються як за своїми сюжетами, так і за методами організації. Щоб назвати таке дійство музейним святом потрібна присутність музейних предметів, активну участь відвідувачів, використання елементів театралізації і ігрових епізодів [7, с.15].

Головна риса комунікації - це наявність можливості для суб'єкта зрозуміти ту інформацію, яку він отримує. Типи можливої музейної комунікації, включають в себе наступні складові:

- Пізнавальна - відвідувач спілкується зі співробітником музею (екскурсоводом, зберігачем, реставратором і т. д.) з метою отримання знань, а

експонат служить предметом чи змістом цього спілкування, Ця модель найбільш поширена в музеях не художнього профілю. Даний тип комунікації може носити як монологічний, так і діалогічний характер.

•Естетична - відвідувач музею безпосередньо спілкується з експонатом, який набуває само оцінне значення. Мета цього спілкування - не стільки знання, скільки естетичне виховання, яке не повинно придушуватися мистецтвознавчою інформацією. Така модель комунікації має відношення перш за все до художнього музею.

•Знакова - відвідувач музею через експонат, який представляє собою якийсь знак соціально-історичного змісту, «спілкується» з його творцем, власником і т. д., відновлюючи тим самим зв'язок часів - минулого, теперішнього і майбутнього. Експозиція, що розглядається як засіб спілкування з культурою іншого історичного часу і подолання культурно-історичної дистанції, є головним елементом даної моделі музейної комунікації [26, с.].

•Діалогова - відвідувачі музею спілкуються між собою. На думку дослідників ця форма комунікації найбільш характерна для музею, що виконує функції центру культурного і суспільного життя. Діалог (дискусія), що виникає між різними категоріями відвідувачів - дітьми, дорослими, представниками різних етносів і т. д., - може бути спонтанним або організованим. Так музей виявляє наявність і взаємодію існуючих в суспільстві різних ціннісних установок.

•Міждисциплінарна - сучасний музей є місцем співпраці фахівців різного профілю - музеєзнавців, мистецтвознавців, істориків, психологів, культурологів, соціологів і т. д., які шукають вирішення комплексних проблем гуманітарного характеру. Міждисциплінарний підхід розглядається вченими як найбільш плідний для співпраці різнопрофільних музеїв.

•Інформаційно-комунікативна - музей розглядає відвідувачів як функціонуючі в соціокультурному просторі об'єкти, які є компонентами,

складовими особливого біосистемного утворення - «Музей - Відвідувач», включеного в соціокультурне середовище.

Таким чином, якщо взаєморозуміння не досягається, то комунікація не відбулася. Звідси випливає і зворотне правило: щоб переконатися в успіху комунікації, необхідно мати зворотний зв'язок. Що стосується музею, то можна відзначити, що будь-яке зібрання музейних предметів, вилучених з первісної середовища побутування, виникає як осмислене збори, що створюється фахівцями, що наділяє речі певними ціннісними значеннями [8, с. 123].

Збори не існує як «самодостатнє», а призначене для включення його в музейну діяльність по відношенню до відвідувача, який сприймає цей матеріал з урахуванням своїх культурних установок [48, с. 35]. Якщо погляди відвідувачів відповідають культурним і науковим нормам музейних фахівців, то між ними виникає взаєморозуміння, і зміст, вкладений в збори або в окремі предмети, буде точно сприйнятий. В цьому і полягає елементарний акт комунікації в музеї, причому в даному випадку - успішний. Якщо ж культурні установки суб'єктів різні або якщо ціннісна природа предметів недостатньо виявлена в їх структурі, комунікація може виявитися порушеною [27, с. 13]. Для того щоб цього не сталося, необхідний діалог між суб'єктами (можливо, за участю третьої особи), спрямований на вироблення «загального погляду на речі», який може включати елементи вербального коментування або спроби просторової візуальної організації предметів. М. П. Мехніна визначає два основних рівня музейної комунікації:

- Рівень внутрішньої комунікації – пов'язаний з підготовкою музейного предмета і створенням композицій. Внутрішні рівні музейної комунікації пов'язані в єдиний процес підготовки музею до здійснення зовнішньої комунікації;

- Зовнішній рівень комунікації – спрямований на досягнення і інтерпретацію цього простору відвідувачем, на якого спрямовані всі музейні

технології і методи музейної роботи. Через особу відвідувача музей взаємодіє з усім суспільством.

Соціальна комунікація відбувається також людина-людина, чи будь-які інші соціальні суб'єкти. Для музею основним компонентом на який буде направлена діяльність соціальної комунікації є музейний відвідувач.

Музейний відвідувач – це поняття, яке об'єднує не лише реальних людей, що прийшли в конкретний музей, а й потенційних його відвідувачів, тобто людей, які взагалі ходять до музеїв. Наявність у музею постійних відвідувачів – показник успішності його діяльності та важливий фактор подальшого розвитку.

Відвідувач музею, з усіма властивими йому особливостями сприйняття, ціннісними орієнтирами, культурними і естетичними, уподобаннями, стимулює інноваційне удосконалення як експозиційної структури, так і характеру експонування, відповідно до того історико-культурного середовища, частиною якої є він сам [28, с. 215].

Розрізняються типи та категорії відвідувачів, різноманіття яких визначається такими характеристиками:

- соціально-демографічна (стать, вік, освітній рівень, місце проживання, соціальна група, професія тощо);
- соціально-психологічна (установки, норми, цінності, очікування тощо);
- загально-психологічна (особливості мотиваційно-емоційної сфери, уваги, пам'яті, мислення та ін.).

Ці категорії, в свою чергу, поділяються на: вікову, соціальну, професійну, національну, освітню, за місцем проживання, групи однаків.

Помітне місце в сучасних дослідженнях приділяється особливим категоріям відвідувачів музею: людям з психофізичними порушеннями (сліпі та слабозорі, глухі і слабочуючі, діти із затримкою психічного розвитку та інші), соціально незахищеним, які потребують соціальної та культурної адаптації.

Саме на основі особливостей сприймання різноманітних категорій музейної аудиторії і повинні будуватися основні форми систем музейної комунікації. Для отримання цих даних, що з різних сторін характеризує музейну аудиторію, необхідні соціологічні дослідження.

В музеях проводяться:

- конкретно-соціологічні дослідження методами анкетного опитування та інтерв'ю (вивчення складу відвідувачів музею, його виставок та слухачів лекторію, аналіз мотивів відвідування і спрямованості інтересів глядачів, ефективності музейної реклами та супровідної інформації, маркетингові дослідження);
- психологічні дослідження за допомогою методів експериментальної психології, спрямованих на вивчення закономірностей художнього сприйняття різними категоріями глядачів (вікові і професійні особливості), установок і ціннісних орієнтацій у галузі культури [44, с. 150].

Безумовно, теорія комунікації лежить в основі експозиційної діяльності, музейної педагогіки, а також соціально-психологічних досліджень в музеї.

Сприйняття як експозиції, так і інших форм комунікації з відвідувачем, в значній мірі залежить від індивідуальних особливостей користувача, оскільки ідеї і образи, виражені предметами, завжди сприймаються крізь призму внутрішнього світу особистості [9, с. 30]. Тому акт музейної комунікації може бути не тільки успішним, але й перерваним в разі, якщо культурні установки обох суб'єктів комунікації різні, і ті ціннісні значення, якими наділив речі один із суб'єктів, другим «не прочитуються». Для усунення комунікаційних порушень і з метою вироблення «загального погляду на речі», необхідний діалог між суб'єктами комунікації, який може включати елементи вербального коментування сенсу зборів предметів. Поступово у музеєзнавстві сформулювався новий, комунікативний підхід, за яким відвідувач розглядався в якості повноцінного учасника процесу комунікації, співрозмовника і партнера музею, а не пасивного отримувача знань та вражень, як це мало місце у рамках традиційного підходу – музейної

педагогіки. Поняття «музейна педагогіка» сформульоване і введено в науковий обіг на початку ХХ століття в Німеччині. Його розробка була пов'язана з дослідниками А. Ліхтварк, А. Рехвейном, Г. Фройденталь. У 1913 році на конференції «Музей як освітній і виховний заклад» А. Ліхтварки першим сформулював ідеї про освітнє призначення музею і запропонував новий підхід до відвідувача як учасника діалогу. Термін «музейна педагогіка» послужив для позначення нової наукової дисципліни, яка виникла на стику музеєзнавства, педагогіки і психології. За допомогою СМК розширилися розробки методик, форм та засобів призначених для всіх категорій потенційної аудиторії [29, с. 71].

Згідно з цього потрібно виділити головні відмінності СМК від музейної педагогіки:

- 1) побудова на основі вивчення потенційної аудиторії з ціллю реалізації її потреб;
- 2) реалізація потреб та очікувань відвідувачів;
- 3) інформаційна та освітньо - виховна функції доповнюються розважальною;
- 4) розрахунок на всі категорії, без винятків;
- 5) нетрадиційні методи подачі інформації.

Слід зазначити, що розширення технологій музейної комунікації викликає до життя нові феномени. Так, можливості, що надаються електронними носіями інформації, сьогодні дозволяють застосовувати основні прийоми роботи з відвідувачами в тому числі і без безпосереднього відвідування музеїв. Подібна доступність культурної спадщини, дозволяє підвищити ефективність засвоєння нових знань, дає можливість зробити музейно-освітній процес більш індивідуалізованими, особистісно-орієнтованими, і більш відповідним сучасним вимогам [10, с. 42]. У той же самий час виникає проблема унікальності справжньої речі і особливої атмосфери музею: чи існує вона насправді? Або музеї можна перетворити в віртуальні колекції без шкоди для загальнолюдського культурного

середовища? Але розгляд глядачем віртуальної колекції в принципі не передбачає зворотного зв'язку і не може вважатися музейною комунікацією.

На сьогоднішній день є значні дослідження в рамках комунікаційного підходу. Соціокультурний простір розвивається феноменальними темпами, створюючи все нові форми. Це ускладнює практичну реалізацію даного підходу в системі діяльності конкретних музейних установ і робить нагальним завданням фокусування музейно-комунікаційних уявлень в єдиній теоретичній схемі з метою її подальшої інтерпретації в область конкретних проектів. Вивчення теорії та історії СМК, аналіз досвіду її впровадження у вітчизняних та зарубіжних музеях, розгляд соціологічних досліджень, як інструменту удосконалення її системи дають змогу стверджувати, що залучення експозиції до системи музейних комунікацій є невід'ємним атрибутом успішного функціонування даної експозиції. Адже, в сучасному світі концепція музею змінюється і змінюються форми роботи з відвідувачем, впливу на його свідомість [30, с. 200].

В виставці «Історія селища Пересічне та його мешканців» мають застосовуватися як традиційні, так і нетрадиційні форми СМК. Напрями стосуються ряду проблем і дискусійних питань. Це викликає необхідність приділення значної уваги традиційним формам СМК: екскурсіям, лекціям, музейним об'єднанням, конференціям і семінарам, що дають змогу наукового між музейного спілкування і вирішення ряду задач пов'язаних з проблематикою представленою у виставці.

Що стосується нетрадиційних форм, то, зацікавленість музейної аудиторії може бути досягнута, тільки за умови їх всебічного та якісного використання. Основою має стати масштабна презентація відкриття виставки. А вже, потім інших нетрадиційних форм. Для даної теми традиційні форми СМК будуть використовуватися все ж більшою мірою ніж нетрадиційні, тому що саме через цей спосіб передачі інформації експозиція буде конкурентно-спроможною на туристичному ринку, що буде її великою перевагою. Особливу увагу слід приділити додатковим каналам СМК тим, які є

елементом віддаленого спілкування музею з відвідувачем – рекламній та інформаційній музейній продукції.

Щоб зацікавити і розважити публіку в музеї можуть застосовувати таку форму музейної комунікації як свято. Музейне свято є комплексною формою культурно-освітньої діяльності, в якій об'єднані елементи екскурсії, театралізованої вистави, конкурси. Воно може проводитися музейними фахівцями на основі розробленого сценарію і за участю творчих колективів. Свята бувають фольклорними, літературними, календарними, військово-історичними; вони розрізняються як за своїми сюжетами, так і за методами організації. Щоб назвати таке дійство музейним святом потрібна присутність музейних предметів, активну участь відвідувачів, використання елементів театралізації і ігрових епізодів [11, с. 160].

Отже, музей повинен стати не лише втіленням пам'яті, але й місцем в якому людина або певна спільнота матиме змогу побачити і усвідомити себе в контексті сучасності. У музейній діяльності, як і у інших сферах життя потрібна гармонія у взаємодії: консервативності та креативності, традиції і новаторства.

Музейна комунікація основана на аналізі музейної аудиторії, через яку йде пізнання сутності музею та людей.

2.2 Маркетинговий проект: вплив на аудиторію та музейні продукти

Характеристика потенційної аудиторії експозиції та обґрунтування часових параметрів реалізованої програми. Анкетування є одним з найбільш ефективних методів отримання інформації про смаки та уподобання аудиторії. Продовжуючи вивчення музейної аудиторії, її переваг і очікувань, для формування портрету цільової аудиторії було проведене соціологічне опитування.

Під час розробки програми, введення експозиції «Історія селища Пересічне та його мешканців (сmt. Пересічне, Дергачівський район, Харківська область)» у систему музейної комунікації, було проведено анкетування. Опитуванням було охоплено 57 респондентів, різних за віком, статтю та родом діяльності.

Складання опитувального листа почалося з визначення основних блоків питань: базова інформація респондента (стать, вік, рід занять). Наступний блок питання ставив на меті з'ясувати як часто люди відвідують музей, музеї якого профілю більш популярні та які фактори відіграють роль при виборі музею. Останній блок питання включає в себе питання які стосуються експозиції присвяченій дослідженням німецьких концтаборів в колекціях музеїв України [31, с. 301].

Анкета

Що може залучити Вас до музею? (зі 100%)

- соціальна складова (відоме місце, яке приємно відвідувати з друзями чи родиною), (12%)
- інтелектуальна складова(навчитися новому самостійно чи заохотити дітей до знань), (39%)
- емоційна складова(бажання відчувати минуле на собі, отримати емоційний досвід), (18%)
- духовна складова (бажання відійти від матеріального та поринути у музейні виставки задля збагачення свого духовного стану після життєвої рутини). (31%)

Стать.

- жіноча (57%)
- чоловіча (43%)

Вік

- 0-14 років — діти; (5%)
- 15-24 роки — ранній працездатний вік; (29%)

- 25-54 років — основний працездатний вік; (38%)
- 55-64 років — зрілий працездатний вік; (23%)
- 65 років і старше — літні люди. (5%)

1. Як часто ви відвідуєте музей?

- один раз на місяць, (10%)
- раз на пів року, (27%)
- раз на рік, (48%)
- інше... (15%)

2. З якої метою ви відвідуєте музеї?

- культурний відпочинок, (17%)
- з метою освіти(обов'язкова екскурсія), (40%)
- туризм,(38%)
- інше... (5%)

3. Що вам не подобається у музеї?

- нудні екскурсії, (11%)
- не актуальні виставки, (37%)
- експозиції, які не змінюються, (22%)
- інше... (30%)

4. Який напрям музейних виставок вас цікавить?

- Історичний,
- Літературний,
- Природничий,
- Мистецькознавчий.

5. Які теми виставок вам були б цікаві?

- «Заселення території Слобожанщини та зародження селища Пересічне.» (23%)
- «Селище в радянський час.» (11%)
- «Друга Світова війна в Пересічному та герої складного часу.» (21%)
- «Соціальне життя та традиції народу.» (35%)

- «Видатні люди селища .»(10%)
6. У яких перерахованих заходах ви б прийняли участь?
- вікторини, (7%)
  - тематичні екскурсії, (32%)
  - концерт, (18%)
  - науково-популярні лекції,(16%)
  - інше...(27%)
7. На які зустрічі ви б завітали з перерахованих?
- факультативи, (13%)
  - майстер-класи, (9%)
  - дискусійний клуб, (35%)
  - презентації книги, (41%)
  - інше...(2%)
8. Що може вас зацікавити для відвідання музею?
- реклама, (21%)
  - СМІ,(12%)
  - віртуальна екскурсія, (33%)
  - вебінари, (16%)
  - групи у соцмережах, (6%)
  - інше...(12%)

Отже, аудиторія за даними анкети розрахована на основний працездатний вік.

2.3 Збутова частина

Перед музеями стоять непрості завдання пошуку креативних форм музейної комунікації, і щоб заохотити сучасного відвідувача прийти до музею. Реклама для музею - це додаткова можливість привернути увагу сучасної людини. Дуже важливим аспектом будь-якої реклами музею є комплексний підхід [12, с. 207]. Це і публікації в ЗМІ, випуск власного періодичного інформаційного видання, створення та наповнення веб-сайтів

музеїв, виготовлення пакету друкованої продукції і зовнішня реклама. Новим в рекламній роботі музею є використання аудіореклами, інформація про нові виставках і музейні заходи.

До видавничої діяльності музею також відноситься сувенірна продукція. Вона слугує додатковим джерелом фінансування та поповнення бюджету музею і засобом опосередкованого просування музею, так як є знаком, який відображає специфіку даної установи та місця. Музей використовує: буклети, магніти, календарі, блокноти і т.д.

Найбільш ефективним напрямком у розвитку музейництва на сьогодні є використання інтернет-технологій, що відкривають великі можливості для комунікації музею з широкою аудиторією відвідувачів. Музейні сайти вже давно набули великої популярності. Не залишилось музею у якого не має свого веб- сайту, чи сторінки в соціальній мережі. Харківський історичний музей імені Сумцова має свій Веб сайт, на якому представлена історія музею, каталоги, фото експозицій, інформація для відвідувачів, оголошення про заходи в музеї. На сторінка в соціальних мережах ВКонтакте, Facebook та Instagram також представлена інформація про музей та експозиції, нові проекти та фотозвіт заходів які проходять в музеї [13, с. 94].

Однією із форм музейної комунікації, спрямованої на залучення до діяльності музею наукової та освітянської аудиторії, є участь в міських, районних музейних заходах, проведення наукових конференцій, музейних читань, круглих столів, які поряд із популяризацією музейних колекцій сприяють їх глибокому дослідженню. Опублікованими матеріалами конференцій широко користуються науковці, фахівці, музеєзнавці та споживачі яким цікава дана тематика.

Отже, це комерційний проект у музейній сфері, який ми презентуємо через інтернет, пресу, публікації, газети. Він є розрахований на спонсорів, який допомагають з фінансової сторони та підготовчої. Музей соціального життя та традицій на людей основного працездатного віку - це 25-54 роки.

Виставка "Історія селища Пересічне та його мешканців" вимагає використання як традиційних, так і нетрадиційних медіа. Вона зачіпає низку проблемних і суперечливих питань у цій сфері. Тому велику увагу потрібно приділяти традиційним засобам комунікації: екскурсіям, лекціям, музейним об'єднанням, конференціям і семінарам. Ці засоби дозволяють здійснювати наукову міжмузейну комунікацію і можуть вирішити багато проблем, пов'язаних з питаннями, представленими на виставках.

Що стосується нетрадиційних форм, то вони можуть зацікавити музейну аудиторію лише за умови інклюзивного та якісного їх використання. Основою для цього має бути масштабна презентація на відкриття виставки. Та інші нетрадиційні форми. Традиційні форми використовуються більше, ніж нетрадиційні форми з цієї тематики. Це пов'язано з тим, що такий спосіб інформаційної комунікації надає експозиції конкурентних переваг на туристичному ринку, що є основною перевагою; як додатковий канал СМК особливу увагу слід приділити тим елементам телекомунікації між музеєм і відвідувачами, як реклама та інформаційна музейна продукція.

З метою залучення та розваги публіки музеї можуть використовувати такі форми музейної комунікації, як свята. Музейні свята - це комплексна форма культурно-освітньої діяльності, що поєднує в собі елементи екскурсій, театру та конкурсів. Вони можуть бути організовані музейними фахівцями на основі підготовленого сценарію та за участі творчої команди. Свята можуть бути фольклорними, літературними, календарними, військовими, історичними тощо, з різними сюжетами та різними способами організації. Для того, щоб називати такі заходи музейними святами, необхідна наявність музейних експонатів, активна участь відвідувачів і використання елементів театру та ігрових епізодів.

РОЗДІЛ III. ПРОГРАМА ВЕДЕННЯ МУЗЕЙНОЇ ВИСТАВКИ

3.1 Перелік екскурсійних тем

Найпоширенішою традиційною формою музейної комунікації є екскурсія. Згідно загальноприйнятих уявлень це форма музейної роботи, що заснована на колективному огляді об'єктів музейного показу по заздалегідь визначеній темі і спеціальним маршрутом під керівництвом фахівця – екскурсовода. Процес сприйняття об'єктів екскурсантами підпорядкований завданню розкриття певної теми. Екскурсовод передає аудиторії бачення об'єкта, оцінку пам'ятного місця, розуміння історичної події, пов'язаної з цим об'єктом [14, с. 11].

Це процес наочного сприйняття доквілля, особливостей природи, сучасних та історичних об'єктів, елементів побуту, визначних місць певного регіону, міста чи його частини, природної території, музейної установи, що триває до 24 годин.

Екскурсії можуть конкретизувати вже наявні знання, давати нові, розвивати вміння підходити до явищ з життя природу і людей, підсилювати інтерес до того, що вивчається і викликати переживання у області відчуттів.

Екскурсії поділяються на класифікацію за місцем, типом, цільовим призначенням та жанром.

За місцем проведення:

- внутрішня,
- зовнішня,
- комплексна.

За типом:

- оглядова,
- тематична,
- спеціалізована чи вузько-тематична.

За цільовим призначенням:

- загальноосвітня,

- навчальна,
- методична.

За жанром:

- екскурсія-масовка,
- екскурсія-прогулянка,
- екскурсія-лекція,
- екскурсія-концерт,
- екскурсія-спектакль,
- екскурсія-консультація,
- екскурсія-демонстрація,
- екскурсія-урок,
- навчальна екскурсія,
- пробна екскурсія,
- показова екскурсія,
- рекламна екскурсія,
- інше.

Таблиця 3.1.1

	<i>Назва</i>	<i>Вид (місце проведення)</i>	<i>Тип</i>	<i>Цільове призначення</i>	<i>Жанр</i>	<i>Аудиторія</i>
1	Заселення території Слобожанщини та зародження селища Пересічне	Внутрішньо-музейна	Оглядова	Навчальна	Екскурсія-лекція	Широке коло відвідувачів
2	Селище в радянський час	Внутрішньо-музейна	Тематична	Навчальна	Екскурсія-лекція	Широке коло відвідувачів
3	Друга Світова війна в Пересічному та герої складного часу	Внутрішньо-музейна	Оглядова	Навчальна	Екскурсія - демонстрація	Широке коло відвідувачів
4	Соціальне життя та традиції народу	Внутрішньо-музейна	Тематична	Навчальна	Екскурсія лекція	Широке коло відвідувачів
5	Видатні люди селища	Внутрішньо-музейна	Оглядова	Навчальна	Показова екскурсія	Широке коло відвідувачів

Отже, аудиторія після анкетування вибрала у більшості голосів тему екскурсії «Соціальне життя та традиції народу.»

3.2 Перелік лекційних тем

До традиційних форм комунікативної діяльності музею належать лекції. Лекція – це традиційна форма СМК, яка передає інформацію від лектора до слухача, що підтверджується демонстрацією предметів і розрахована на більш широке коло музейної аудиторії [33, с. 25-26]. Характерними рисами цієї форми є те, що:

- вона не прив'язана до експонатів;
- лекція обмежена профілем музею;
- працює на потенційну аудиторію;
- має зацікавити темою, з якою можна буде ознайомитися в музеї.

Важливі складові елементи лекцій – наочність, конкретність, переконливість. Лекції супроводжуються демонстрацією ілюстрованого матеріалу, який підтверджує слова лектора (карти, фондові предмети, фотографії, відео та інше) [15, с. 56-57].

Класифікуються лекції за місцем проведення на види:

- Внутрішньомузейна- такі лекції в своїй реалізації можуть спиратися на музейні предмети, що відображають експозицію, на проведення екскурсій після лекції, на створення невеликої виставки музейних матеріалів в лекторії по темі лекції.
- Поза музейні, що проводяться в інших закладах, організаціях.

Існує також типологія музейних лекцій і включає два типи, які демонструють цільову направленість. Тип оглядових лекцій є широко оглядового профілю, науково-популярного, тематичного, професійного.

Другий тип – навчальні, що входять до навчального процесу шкільної, вузової аудиторії, для спеціалістів музезнавців [34, с. 83].

Традиційно тематика лекцій може бути пов'язана з актуальними проблемами сучасності, з питаннями історії та культури музейного профілю, з популяризацією пам'ятників історії та культури, з навчальними програмами шкіл та вузів [55, с. 204].

Музейна лекція завжди привязана з муз колекції, але вона може бути ширше.

Таблиця 3.2.1

№	Назва теми	Вид	Тип	Цільове призначення	Аудиторія	Перелік супроводжуючого матеріалу.
1	Історія соціальних об'єктів селища.	Внутрішня	Оглядова	Загальноосвітня	Школярі середнього та старшого віку	1. Шкільні фотографії 80 років. 2. Макет заводу «Березівські мінеральні води». 3. Історографія старої лікарні.
2	Гончарна справа, як початок історії.	Внутрішня	Вузково-тематична	Загальноосвітня	Широке коло відвідувачів	1. Гончарні круги. 2. Вироби з глини 5 шт., (миска, глечик, кувшин, вазон, кружка).
3	«Вишивка, як символ вправності жіночих рук»	Зовнішня	Тематична	Навчальна	Старший шкільний вік та студенти.	1. Жіноче вбрання вишите вручну. 2. Чоловіча вишита сорочка.

						<p>3. Вишиті дитячі сукні.</p> <p>4. Рушники з вишитими візерунками.</p> <p>5. Старі фото людей в національному українському вбранні.</p>
4	Творчість пересічанського народу.	Внутрішня	Вузько-тематична	Навчальна	Учні старших класів.	<p>1. Картина. «Пейзаж» Сіваченко А.О.</p> <p>2. Картина. Абстракція. Стремоумов М.О.</p> <p>3. Речовий експонат. Виріб з бісеру. Хміль І.О.</p> <p>4. Картина. Ікона Святої Богородиці. Хміль І.О.</p> <p>5. Речовий експонат. Виріб з солоного тіста. Середа М.Б.</p>
5	« Свято в душі» - звітність проведення свят в селищі.	Внутрішня	Вузько-тематична	Навчальна	Широке коло відвідувачів.	<p>1.Фото з концертів.</p> <p>2.Концертне вбрання.</p> <p>3.Диски з записами свят.</p>

						4. Подаровані речі від знайомих артистів, які приїджали до селища.
--	--	--	--	--	--	--

3.3 Перелік музейних об'єднань

Наступна традиційна форма СМК – музейні об'єднання. Це сформоване навколо музею коло людей, об'єднаних спільними інтересами, вони активно беруть участь в житті музею. Як і через інші форми музейних комунікацій, так і через музейні об'єднання розповсюджується музейна інформація, відбувається виховання та навчання та формування міцної музейної аудиторії – друзі музею [35, с. 78].

Гурток - це невелика група музейної аудиторії, об'єднаної за інтересами і працюючої під керівництвом фахівця-педагога. Тематика гуртка залежить від профілю музею, музейних колекцій та будь-яких пов'язаних з ними видів музейної роботи. Для підвищення інтересу гуртка необхідне об'єднання освітнього аспекту з творчим. Гуртки діляться за профілем: історичні, джерелознавчі, художньо-технічні та музеєзнавчі [56, с. 35].

Клуби - найбільш організовані масові самодіяльні громадські організації, де члени об'єднуються в області науки, культури або професійної діяльності.

Студії - невелика група людей, спрямована на розкриття їх талантів, де музейні колекції є основою для побудови програм студії. Тематика студії формується навколо мистецтва.

Таблиця 3.3.1

№	Назва	Мета та завдання	Аудиторія
1	Гурток колекціонерів: «Раннішня епоха Слобожанщини»	Мета: знайти рідкісні речі ранньої епохи, привести речі до стану збереження. знайти загублені шматочки історії. просвітлювати людей явними матеріальними речами, які несуть в собі долю минулих років.	Музеєзнавці, культурологи, археологи.
2	Історичний клуб: «Ми пам'ятаємо минуле»	Мета: просвітлення всіх бажаючих у тонкостях історії. аналіз історичних даних, фото та написаних книг наших попередників. представлення презентацій, відео, лекцій, фото форматів. походи до музейних установ.	Широке коло.
3	Клуб юних дослідників: « Машина часу»	Мета: показати школярам про цікаву та різнобарвну історію нашого селища.	Середній шкільний вік.

		<p>розробка проектів з презентаціями минулої творчості.</p> <p>розмови зі старшим поколінням, порівняння сьогодення та минулого.</p> <p>семінарні доповіді з активними питаннями від дітей.</p> <p>пошук інформації у бібліотеках та намагання зробити інтернет не головною скарбницею знань.</p>	
4	Літературне об'єднання місцевих письменників «Літературне мереживо»	<p>Мета: ознайомлення з літературою, в якій можна знайти корисну інформацію.</p> <p>відсортування потрібної літератури.</p> <p>виписка необхідної інформації.</p> <p>діалоги та висновки усіх учасників об'єднання.</p>	Широке коло.
5	Студія художнього мистецтва на тему занять наших предків: «Крізь часи»	<p>Мета: розкриття нової інформації про зародження різноманітної діяльності.</p>	Широке коло.

		<p>розробка галерейного формату.</p> <p>прилучення відомих художників та молоді.</p> <p>теоретичний супровід до кожної картини у форматі аудіо-наушників.</p> <p>розробка кімнати у студії, де можна ділитися враженнями та обговорювати побачене.</p>	
--	--	--	--

3.4 Перелік нетрадиційних форм музейної комунікації

Нетрадиційні форми СМК виконують такі завдання : активізація музейної аудиторії, підвищення зацікавленості населення до музею в цілому, популяризація музею, підвищення атрактивності всіх форм спілкування музею з відвідувачами, залучення аудиторії до музейної діяльності, формування іміджа музею.

Серед видів нетрадиційних форм СМК прийнято виділяти :

- музейні презентації,
- музейні свята,
- фестивалі,
- «виставки однієї картини»,
- конкурси,
- історичні реконструкції,
- культурологічні акції.

Таблиця 3.4.1

№	Назва заходу	Мета та завдання	Учасники	Аудиторія	Використання технічних засобів
1	Благодійна акція: «Відродимо наше минуле»	Мета: Показати, як жили наші предки, а також збирання матеріальних коштів на музею. розширити знання з історію. поширення патріотизму.	Співробітники музею. Магістри, студенти гуманітарних вузів, культурологів. Культурологічні діячі.	Широке коло відвідувачів.	Презентації, аудіо, відеодані, мікрофон.
2	Історична реконструкція: «Під завалами»	Мета: моделювання проектів старих помешкань соціального фактору. показати інше життя сьоденних забутих будинків, та їх сучасну проекцію в випадку, якщо б влада виділяла кошти на їх	Історичні діячі. Актори. Костюмери. Візажисти. Співробітники музею.	Широке коло відвідувачів.	Електричні прибори для освітлення. Колонки для звуку. Декорації. Костюми. 3D оснащення.

		реконструкцію.			
3	Історичні конкурси на базі виставки «Вишивка, як символ вправності жіночих рук.»	<p>Мета:</p> <p>влаштувати цікавий словесний конкурс для дітей, про їх знання щодо мистецтва вишивання.</p> <p>розширювати знання у молоді про творчість вишивки.</p> <p>вивчення нового у ігровій формі.</p> <p>завдання перемогти через знання та отримати подарунок у вигляді вишитого рушника.</p>	<p>Викладач історії.</p> <p>Музейні працівники.</p> <p>Школярі старшого віку.</p>	Молодший та старший шкільний вік.	<p>Ноутбук.</p> <p>Питання на аркушах А4.</p> <p>Канцелярські прилади.</p>
4	Фестиваль: «Ми знаємо нашу історію.»	<p>Мета: показати в концертній формі історичні події селища.</p> <p>забезпечення схожості декорацій.</p> <p>проведення</p>	<p>Актори.</p> <p>Костюмер</p> <p>и.</p> <p>Візажисти.</p> <p>Працівник</p>	<p>Молодший та старший шкільний вік.</p> <p>Студенти.</p>	<p>Електричні прибори для освітлення.</p> <p>Колонки для звуку.</p> <p>Декорації.</p>

		паралелей між минулими історичними подіями і реальями сьогодення.	и будинку культури. Охорона.		Костюми.
5	Музейний захід та майстер-клас присвячені на честь ушанування творчості односельчан.	Мета: виділити таланти людей, які живуть поруч з нами. подивитися презентацію, присвячену творчості пересічан. Спробувати власноруч зробити цікаві вироби.	Музейні працівники. Організатор. Творчі люди селища.	Діти молодшої школи.	Презентація, розхідний матеріал для майстер-класу, колонки, 3D декорації.

Отже, аудиторія після анкетування вибрала у більшості голосів музейний захід та майстер-клас присвячені на честь ушанування творчості односельчан.

3.5 Перелік музейної продукції

Системи музейних комунікацій мають і додаткові форми, якими є рекламна продукція музею. На відміну від основних форм, додаткові мають більшу функціональну навантаженість. Її основне значення полягає в наданні інформації про музей, тобто про його існування, діяльність, відділи, про його

працівників та досягнуті результати. Додаткові форми СМК займаються популяризацією фондів музею, розповсюдженням інформації про діючі виставки та експозиції, підтриманням іміджа музею, встановленням широких суспільних зв'язків і пошуком нових партнерів, проведення рекламних компаній [49, с. 7].

Розповсюджується музейна продукція шляхом продажу, безкоштовного дарування, реклами на ТВ і радіо та через газетно-журнальні видавництва.

Види продукції:

- Відеопродукція (відеофільми, віртуальні екскурсії, відеоролики, сувеніри та ін.);
- Аудіовізуальна продукція (аудіо-відео-роліки) – інформація про музей та його діяльність рекламного характеру.
- Друкована продукція (буклети, брошури, каталоги, листівки).
- Меморії марки, календарі, плакати, збірки статей, афіш, путівники, фотоальбоми окремих колекцій).

Такі додаткові форми комунікації знайомлять та приваблюють відвідувачів до музею та його експозиції.

Таблиця 3.5.1

№	Вид	Назва	На кого орієнтована	Засоби реалізації.
1	Віртуальна екскурсія. (Знятий по темі міні-фільм, про життя в 50-роки.)	«Назад в минуле.»	Широке коло.	Продаж онлайн на сайтах.
2	Сувенірна продукція. (Вишиті рушники.)	Розшиті рушники з символікою селища.	Широке коло людей.	Розпродаж у музейному магазині.

3	Марки. (Розробка та роздруківка власних марок, введення їх у вжиток на укрпошті.)	Поштові марки з фото «Березівського» санаторію у первозданному виді «Ми пам'ятаємо початок.»	Широке коло.	Продаж лімітованих марок у музейному магазині, а також у онлайн магазинах.
4	Музейні рекламні буклети.	«Відродження.» Оксамитовий папір, з вігрованим запрошенням на музейну реконструкцію у травні.	Широке коло відвідувачів.	Розсилка по пошті для поважних наукових робітників та роздача усім зацікавленим на вулиці, поблизу музею.
5	Путівник по місцезнаходженню цікавих місць селища Пересічне.	«Тропа життя.» Розкладна книжка-мапа, де червоними крапками помічено розташування цікавих місць селища.	Зацікавлені у цій темі та шкільна екскурсія для учнів.	Розпродаж путівників у музейному магазині, афіші у школі.

3.6 Методична екскурсія

Таблиця 3.6.1

№	Тема/Підтема	Перелік	Текст	Джерела та	Методичні
---	--------------	---------	-------	------------	-----------

		експонатів		література	рекоме нда ції
1	Соціальне життя.		Розповідь про зародження соціальних об'єктів.		
1 . 1	Поява санаторії «Березівські мінеральні води»	1. Старі фото. 2. Мапа старого зразку. 3. Приспособ лення первоздан ного зразку для добування мінеральн ої води. 4. Бюветниц я з малюнком санаторію.	Як люди дізналися про мінеральну складову води. Як зародилася ідея відкрити санаторій.	Березовские минеральные воды. [Електронний ресурс]. Дергачівському району 85 років. Сторінки історії, здобутки сьогодення. Харків. : Золоті сторінки. 2008. 160 с.	
1 . 2	«Ми дбаємо про здоров'я.»	.Фото першої лікарні. . Медичні картки	Відкриття першої лікарні. Виготовлення ліків власноруч.	Дергачівському району 85 років. Сторінки історії, здобутки сьогодення.	.

		старого зразку. .Біографія першого головного лікаря.		Харків. : Золоті сторінки. 2008. 160 с.	
2	«Вмілі руки українців.»		Розповідь про заснування традицій вишивки.	Пересічне 1635. Харків. : Мадрид. 2011. 11 с.	
2 . 1	«Хата без рушника- що сім'я без дитини.»	.Вишиті рушники. .Прядка. .Мотані нитки.	Розповідь про традиції дарування рушника. Легенда про походження виготовлення тканини. Весільний обряд з рушником.	Твердохліб В. Нариси історії селища Пересічне. 2009. 71 с.	Гра: питання - відповідь. Екскурсовод задає питання до теми і має отримати відповідь, якщо хтось знає відповідь.
2 . 2	«Лялька-мотанка.»	Відео-трансляція з майстер-класом по виробленню ляльки з майстрине	Спілкування в ефірі.	Твердохліб В. Уклін тобі, Пересічне. Одеса. : Барбашин. 2010. 204 с.	

		ю Наталією Горошко.			
--	--	---------------------------	--	--	--

Найпоширенішою традиційною формою музейної комунікації є екскурсія. Згідно загальноприйнятих уявлень це форма музейної роботи, що заснована на колективному огляді об'єктів музейного показу по заздалегідь визначеній темі і спеціальним маршрутом під керівництвом фахівця – екскурсовода. Процес сприйняття об'єктів екскурсантами підпорядкований завданню розкриття певної теми. Екскурсовод передає аудиторії бачення об'єкта, оцінку пам'ятного місця, розуміння історичної події, пов'язаної з цим об'єктом [50, с. 52].

До традиційних форм комунікативної діяльності музею належать лекції. Лекція – це традиційна форма СМК, яка передає інформацію від лектора до слухача, що підтверджується демонстрацією предметів і розрахована на більш широке коло музейної аудиторії.

Наступна традиційна форма СМК – музейні об'єднання. Це сформоване навколо музею коло людей, об'єднаних спільними інтересами, вони активно беруть участь в житті музею. Як і через інші форми музейних комунікацій, так і через музейні об'єднання розповсюджується музейна інформація, відбувається виховання та навчання та формування міцної музейної аудиторії – друзі музею.

Нетрадиційні форми СМК виконують такі завдання : активізація музейної аудиторії, підвищення зацікавленості населення до музею в цілому, популяризація музею, підвищення атрактивності всіх форм спілкування музею з відвідувачами, залучення аудиторії до музейної діяльності, формування іміджа музею.

Системи музейних комунікацій мають і додаткові форми, якими є рекламна продукція музею. На відміну від основних форм, додаткові мають

більшу функціональну навантаженість. Її основне значення полягає в наданні інформації про музей, тобто про його існування, діяльність, відділи, про його працівників та досягнуті результати.

Розповсюджується музейна продукція шляхом продажу, безкоштовного дарування, реклами на ТБ і радіо та через газетно-журнальні видавництва.

ВИСНОВКИ

Сформовано ідейний задум даного експозиційного проекту розкриває процес зародження та розвитку селища Пересічного за допомогою музейних засобів.

Викладені дані історичного дослідження теми визначають актуальність експонування предметів зародження та розвитку Пересічного. На даному етапі розвитку селища Пересічне, його історія не повністю досліджена та розкрита. В основному інформацію про історичне походження селища можна знайти тільки в місцевій бібліотеці або в історико-краєзнавчому музею. Тому ця тема актуальна ще й тим, що ми являємося корінними мешканцями Пересічного та нам було б цікаво дізнатися звідки починається наше коріння та що було з нашими попередниками.

Під час побудови експозиції застосовано ансамблевий метод, що дозволить ефективніше на основі достовірних наукових даних і розкрити зміст даної теми (проблеми) і відтворити ансамбль музейних предметів, у якому кожен предмет демонструється начебто у середовищі свого побутування. Для побудови експозиції був обраний хронологічний принцип, що забезпечує викладення експозиційного матеріалу даної проблеми у хронологічному порядку.

Найвдалішою жанровою формою даного експозиційного проекту є “експозиційний нарис” який розкриває історії становлення та розвитку селища Пересічного. Згідно з існуючої класифікації експозиційний проект за профілем є історичний ; за типом панорамний, за метою, завдання, призначенням — основний, за способом демонстрації стаціонарний, за тривалістю роботи постійний.

Під час побудови цілісного експозиційного вирішення обраної теми були розглянуті наступні “наскрізні проблеми” з історії становлення та розвитку Пересічного: заселення території, зародження селища, історія селища за радянський часів, традиції та об’єкти соціальної сфери.

Предметну базу для реалізації проекту становить речові історичні джерела у вигляді “унікатів” та “раритетів”, які розкривають та візуально підтверджують важливість вивчення культурної спадщини селища Пересічного. Для повноти розгляду експозиційного проекту передбачається створення і використання муляжів, манекенів, макетів та інших видів копій.

Під час роботи над проектом сформований архітектурно-художній образ експозиції в якому поєднані як класичні форми експозиційного показу так і інноваційні засоби .

Невід'ємною складовою частиною архітектурно-художнього образу є наявність сучасного експозиційного обладнання, використовується аудіо супровід, кожна тема підкреслена певним кольором. Також оформлення експозиції не можливе без правильно підібраного освітлення, що дає можливість висвітлити, як окремий експонат, так і розкрити цілісний художній образ певної теми.

Складено стисло тематичну структуру експозиції яка включає в себе 3 розділи та 6 тем.

Розроблено тематико-експозиційний план (ТЕП) музейної експозиції (Додаток А), у якому перелічено всі експозиційні предмети та матеріали, задіяні при його побудові, що розташовані у визначеній темою послідовності і тематично тотожні стислому тематичному плану. Таким чином, сформована предметна база, комплексно-експозиційна та образно художня модель майбутнього проекту. ТЕП містить 79 найменувань.

Результати даної дипломної роботи можуть бути використані для розбудови виставок та постійних стаціонарних музейних експозицій, присвячених висвітленню історії Пересічного.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Андрес Г.О. Охорона культурної спадщини України в контексті світових інтеграційних процесів (друга половина ХХ – поч. ХХІ ст.): Автореф. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства за спец.: 26.00.05 – музеєзнавство, пам'яткознавство / Г.О. Андрес. – К., 2009. – С.11.
2. Багалій Д. Історія Слобідської України. Харків. : Основа. 1990. 194 с.
3. Барановська Н. Експозиційна робота у діяльності музею / Н. Барановська // Historical and cultural studies. - 2015. - Vol. 2, Num. 1. - С. 13-17.
4. Білоцерковська Л. Нікополь: українська вольниця / Лариса Білоцерковська, Олег Фельдман // Укр. туризм. — 2016. — № 6. — С. 64-66.
5. Велика Л.П. Музейне експозиційне мистецтво: Многр. / Харківська державна академія культури / Л.П. Велика. – Х.: ХДАК, 2000. – 160 с.
6. Вербицька П. В. Музейна комунікація в умовах викликів глобалізації [Текст] / П. В. Вербицька // Historical and cultural studies. – 2016. – Vol. 3, Num. 1. – С. 21-24.
7. Галасюк С. С. Проблемні питання організації діяльності фахівців туристичного супроводу в Україні // Глобальні та національні проблеми економіки : електронне наукове фахове видання. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2015. Вип. 7. С. 566–569.
8. Гальченко С.А.Шевченка Тараса Національний музей // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К.: Наукова думка, 2013. — Т. 10 : Т — Я. — С. 615.
9. Гончарова А. В. Музеєфікація садиби Курисів: упровадження європейського досвіду / А. В. Гончарова // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 26-27 квіт. 2018 р. / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ.

- акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології ; [редкол.: В. М. Шейко та ін.]. — Харків, 2018. — С. 29-30 378
10. Горбик В.О., Денисенко Г.Г., Скрипник П.І. Пам'ятки України: проблеми збереження і дослідження. — Київ: Інститут історії України НАН України, 1994. —42 с.
  11. Дергачівському району 85 років. Сторінки історії, здобутки сьогодення. Харків. : Золоті сторінки. 2008. 160 с.
  12. Жукова О. В. Діяльність приватних музеїв на основі музеєфікації історико-культурних пам'яток Правобережної України як тенденція розвитку вітчизняного музеєзнавства / О. В. Жукова // Межибіч : наук. вісн. : матеріали П'ятої наук.-краєзнав. конф. "Стародавній Меджибіч в історико-культурній спадщині України". — Меджибіч ; Хмельницький, 2011. — Ч. 2. — С. 204-211. — Бібліогр.: 12 назв. — [Архів автора]
  13. Жукова О. В. Культурний туризм і музеєфікація історико-культурної спадщини: перспективи розвитку в Україні з точки зору міжнародного досвіду / Жукова О. В. // Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети : матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди 10-річчя каф. туристич. бізнесу, 20 листоп. 2015 р. / М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Ф-т міжнар. екон. відносин та туристич. бізнесу, Харків. міськрада, Департамент міжнар. співробітництва. — Харків, 2015. — С. 93-94. — Бібліогр.: 5 назв. — [Архів автора]
  14. Жукова О. В. Перспективи розвитку музейного ландшафту України у створенні музеїв середовищного типу (на прикладі музею „Парк Київська Русь”) // Музей як соціокультурний інститут в умовах інформаційного суспільства : зб. матеріалів наук. конф., XVIII Сумцовські читання, м. Харків, 18 квіт. 2012 р. Харків : Майдан, 2012. С. 10–15.
  15. Жукова О. В. Сучасні світові тенденції в збереженні історико-культурної спадщини / О. В. Жукова // Проблеми музеєзнавства, збереження та відновлення історичної пам'яті : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф., 14-15

- трав. 2014 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харк. обл. держ. адмін., Харк. держ. акад. культури ; [редкол.: В. М. Шейко та ін.]. — Харків, 2014. — С. 56-57 79.1
16. Закон України «про музеї та музейну справу» 1995, № 25, ст. 191.
  17. Історія міст і сіл УРСР Дніпропетровська обл.: Головна редакція УРЕ АН УРСР, 1971.т. 4. 478с.
  18. Історія міст і сіл УРСР. Харківська область. Київ. : УРЕ АН УРСР. 1967. 1086 с.
  19. Історію творить народ. Велика Вітчизняна війна в спогадах мешканців селища Пересічне Дергачівського району Харківської області. Харків. : Національний університет внутрішніх справ. 2003. 322 с.
  20. Кареліна Т. Традиції та звичаї пересічан. 2008. 2 с.
  21. Катаргіна Т.І. Збереження культурної спадщини у Великій Британії, США, Канаді (історія і сучасність). – Київ: Інститут історії України НАН України, 2003. – 186 с.
  22. Косик В. Україна і Німеччина у другій світовій війні / К. Косик. – Нью-Йорк.: Париж: Наукове тов. Шевченка, 1993. – 659 с.
  23. Коляка А. В. Архів Р. Б. Гуревич у Харківській державній академії культури / А. В. Коляка // Проблеми музеєзнавства, збереження та відновлення історичної пам'яті : (до 85-річчя Харків. держ. акад. культури та 25-річчя відкриття першого в Україні музейн. від-ня ХДАК) : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф., 14-15 трав. 2014 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харків. обл. держ. адмін., Харків. держ. акад. культури ; [редкол.: В. М. Шейко та ін.]. — Харків, 2014. — С. 74-75 79.1
  24. Культурна спадщина в контексті «Зводу пам'яток історії та культури України» / С. І. Кот та ін. Київ : Інститут історії України, 2015. 486 с.
  25. Кульчицький С. Львів, 30 червня 1941 р. / С. Кульчицький // Київ старовина. 2000. №1 С.43-44

46. Курбан О. В. Сучасна комунікація в системі сучасного наукового знання [Текст] / О. В. Курбан // Інформаційне суспільство. – 2009. – Вип. 10. Липень – грудень. – С. 64-66.
26. Курило Т.В. Правова охорона культурної спадщини України. – Л.: Львівський юридичний інститут МВС України, 2005. – 156 с.
27. Лихно М. Шляхами долі. Харків. : Федорко. 2019. 464 с.
28. Маньковська Р. В. Музеї України в інформаційному просторі: досвід та перспективи [Текст] / Р. В. Маньковська // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. – Вип. 11. – Київ, 2000. – С. 214-221
29. Маслійчук В. Слобідська Україна. Київ. : Наша земля. 2008. 71 с.
30. Мій Дергачівський край чудовий. Харків. : Золоті сторінки. 2016. 200 с
31. Народна поезія. Альманах. Харків. : Федорко. 2017. 301 с
32. Новікова Г. Ю. Середовищний музей як феномен нової музеології // Культура України. 2017. Вип. 55. С. 127–136.
33. Нудьга Г. Дума в писаних джерелах XVI - XVIII ст. [Текст] // Жовтень. – Львів, 1970. – № 6. – С. 22-48.
34. Опалько Ю.В. Збереження культурно-історичної спадщини в Сучасній Україні: проблеми та перспективи. // Стратегічні пріоритети. – Київ, 2007. - № 1(2). – С. 83-88
35. Передерій І.Г., Білан Н.В. Сучасна музейна комунікація в Україні та світі: стан і перспективи розвитку / І.Г. Передерій, Н.В. Білан // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2018. – № 2. – С. 72-79.
36. Пересічне 1635. Харків. : Мадрид. 2011. 11 с.
37. Пересічне. Село моє, для мене ти єдине. 2010. 15 с.
38. Пересічне 1635. Харків. : Мадрид. 2011. 11 с.
39. Пересічне. Село моє, для мене ти єдине. 2010. 15 с.
40. Пересічне. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Пересічне>
41. Пересічанський вісник. 2013. №10.

42. Пугач Л. Ю. Соціально-комунікаційні складові комунікативної моделі [Текст] / Пугач Л. Ю. // Молодий вчений. – 2019. – № 1. – С. 150-156
43. Рибальченко Р. Дергачі: містечко на Лопані, на Великому шляху, на Слобожанщині. Харків. : Поліграфіст. 2008. 632 с.
44. Родічкін І, Родічкіна О. Старовинні маєтки України.-К.: Мистецтво,2009,384с.
45. Сергійчук І. Національна символіка України [Текст] / І. Сергійчук - Київ: 1992, - 106 с.
46. Снагощенко В. Еволюція концептуальних моделей сучасного музею [Текст] / В. Снагощенко // Світогляд – Філософія – Релігія. – 2013. – Вип. 4. – С. 306-315.
47. Слобідська Україна. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://knowledge.allbest.ru/history/3c0a65635a3ac69b5c53a88421306d27_0.html
48. Сошніков А. О. Методичні рекомендації з написання курсових робіт для студентів 2-го курсу спеціальності музеєзнавство, пам'яткознавство: «Експозиційна діяльність музеїв» / А. О. Сошніков. – Харків: ХІМ, 2017. – 35 с.
49. Стріляна К. Про історію Пересічного. 2020. 7 с.
50. Теорія та практика музеєфікації : прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для студ. 5 курсу спец. "Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури" / М-во культури України, Харк. держ. акад. культури, Каф. музеєзнавства та пам'яткознавства ; [уклад. О. В. Жукова]. — Х. : ХДАК, 2012. — 52 с.
51. Твердохліб В. Нариси історії селища Пересічне. 2009. 71 с.
52. Твердохліб В. Уклін тобі, Пересічне. Одеса. : Барбашин. 2010. 204 с.
53. Твердохліб В. Легенда про Пересічне. 2009. 3 с.
54. Твердохліб В. Нариси історії селища Пересічне. 2009. 71 с.
55. Твердохліб В. Уклін тобі, Пересічне. Одеса. : Барбашин. 2010. 204 с.
56. Тітінюк Ю. О. Концепція режисерської діяльності у формуванні музейної експозиції / Ю.О. Тітінюк // Вісімнадцяті сумцовські читання. Матеріали

наукової конференції на тему «Музей як соціокультурний інститут в умовах інформаційного суспільства», Харків, 18 квітня 2012 р. / Харківський історичний музей. – Х.: Майдан, 2012. – С.35-43.

57. Тітінюк Ю. О. Методика художнього формування сучасної музейної експозиції / Ю. О. Тітінюк // Сімнадцяті сумцовські читання. Матеріали наукової конференції на тему «Комунікаційний підхід у музейній справі як відповідь на потреби соціуму», Харків, 18 квітня 2011 р. / Харківський історичний музей. – Х.: Майдан, 2011. – С 19-29.
58. Харківський історичний музей імені М.Ф. Сумцова. URL: <http://museum.kh.ua/> (дата звернення 20.09.2019).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ТЕМАТИКО-ЕКСПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН
«ІСТОРІЯ СЕЛИЩА ПЕРЕСІЧНЕ ТА ЙОГО МЕШКАНЦІВ
(СМТ. ПЕРЕСІЧНЕ, ДЕРГАЧІВСЬКИЙ РАЙОН, ХАРКІВСЬКА
ОБЛАСТЬ)»

№	Найменування розділів, тем, підтем	Перелік експозиційних матеріалів	Розмір	Характер матеріалів, місце збереження (посилання)	Примітка
1	Розділ І. ПЕРШІ ЗГАДКИ ПРО ПЕРЕСІЧНЕ НА ТЕРИТОРІЇ СЛОБІДСЬКОЇ УКРАЇНИ	Формально землі цієї місцевості належали московському цареві, але фактично вони були нічийними та називалися Диким Полем. Заселення Дикого Поля відбулося внаслідок масових переселень з Лівобережної та Правобережної України козаків, міщан і селян.			Банер
2	Тема 1. Заселення території Слобожанщини.	Слобожанщина-виникла на території Дикого поля, на Сході України у другій половині XVII-XVIII століттях.			
3		Речовий експонат. Піч.	180x120 x80 см	Глина з сіном, цегла, побілена.	Піч було змайстровано на замовлення музею в якості експонат у в 1976 році.

4		Речовий експонат. Глечик.	20x15 см	Глина.	Стоїть в печі.
5		Речовий експонат. Глечик.	10x17 см	Глина.	Стоїть в печі.
6		Речовий експонат. Глечик.	15x15 см	Глина.	Стоїть коло печі.
7		Речовий експонат. Глечик.	40x50 см	Глина.	Стоїть в печі.
8		Речовий експонат. Дитяче ліжко.	100x80x 80 см	Дерево.	Стоїть поряд з пічкою.
9		Речовий експонат. Український рушник.	100x40 см	Червоні та чорні нитки, льон.	Висить на стіні.
10		Речовий експонат. Український рушник.	100x45 см	Чорні нитки, льон.	Висить на стіні.
11		Речовий експонат. Ікона Святої Богородиці. В.Твердохліб. 1655 р.	50x35 см	Холст ,масло.	Збережено в оригінальному варіанті, висить в кутку.
12		Речовий експонат. Капелюх.		Шерсть.	Всі речі розташовані на манекенах. Манекени стоїть біля дитячого ліжка .
13		Речовий експонат. Чоловіча сорочка.		Льон.	З елементами української вишивки .

14		Речовий експонат. Кожух.		Шкіра.	
15		Речовий експонат. Штани.		Хлопок.	
16		Речовий експонат. Пояс.		Хлопок.	
17		Речовий експонат. Вінок.		Штучні квіти.	
18		Речовий експонат. Жіноча сорочка.		Льон.	З елементами української вишивки.
19		Речовий експонат. Жилетка.		Шкіра.	
20		Речовий експонат. Спідниця.		Льон.	
21		Речовий експонат. Фартух.		Хлопок.	
22		Речовий експонат. Скриня.	150x80x100 см	Дерево.	Стоїть в кутку.
23		Речовий експонат. Жіноча сорочка.		Конопляна тканина.	Лежить на скрині.
24		Речовий експонат. Лавка.	180x45x60 см	Дерево.	Стоїть під стіною.
25		Речовий експонат. Ковдра	175x40x55 см	Шерсть.	Лежить на лавці.
26		Речовий експонат. Лялька-мотанка.	45 см	Льон.	Лежить на лавці.
27		Речовий експонат. Веретено.	100x70 см	Дерево.	Стоїть коло лавки.
28		Речовий експонат. Картина.	60x40 см	Масло.	Висить на стіні.
29		Речовий експонат. Килим.	200x170 см	Овеча вовна.	Лежить на підлозі.
30		Речовий експонат. Стіл.	150x130 см	Дерево.	Стоїть в кутку.

31		Речовий експонат. Керасинова лампа.	15x5 см	Скло, залізо.	Стоїть на столі.
32		Речовий експонат. Кормисло.	100 см	Дерево.	Стоїть в кутку.
33		Речовий експонат. Кочерга.		Дерево, залізо.	Стоїть коло печі.
34	Тема 2. Зародження селища.	Слобода Пересічанська - розташувалась по правому березі річки Уди і на лівому березі річки Тростянка в вісімнадцяти верстах від Харкова. Пересічне було сотенним містечком, а з його хуторів потім заснувалися сусідні села Сінолицівка та Гаврилівка.			
35		Фото. «Засновники селища» 1650р.	30x25	Фотодрук.	Розташована на стіні у білій рамці.
36	Тема 1. Селище до Великої Вітчизняної війни.	В другій половині XVIII ст. село інтенсивно розростається. Заявились кутки: Зарічка, Піски, Заудній хутір (в. Берегова), Совин хутір (за залізничною станцією Курортна). В 1857 році відкрита початкова земська школа. В 1901 році було відкрито Пересічанську лікарню.			
37		Речовий експонат. Особисте піаніно Кієнко С.П.	130x130 см	Дерево.	В єдиному екземплярі.
38		Фото. Фотопортрет сім'ї Кієнко С.П.	25x20 см	Фото, друк	Стоїть в дерев'яній рамці на піанно.
39		Речовий експонат. Статуетка «Українська жінка»	10x5 см	Кераміка.	Стоїть на піаніно.
40		Речовий експонат. Статуетка «Парубок з молодницею».	10x5 см	Кераміка.	Стоїть на піаніно.
41		Речовий експонат. В'язана серветка.	15x15 см		Лежить на

					піаніно.
42		Речовий експонат. Стіл.	80x50x40 см	Дерево.	
43		Речовий експонат. Самовар.		Залізо.	Стоїть на столі.
44		Речовий експонат. Сервіз чашок.		Кераміка.	Стоїть на столі.
45		Речовий експонат. Трюмо.	160x80x40 см	Дерево, скло.	
46	Тема 2. Пересічне під час II світової.	На фронтах війни та в партизанських загонах проти німецько-фашистських загарбників билися приблизно 1113 мешканців Пересічного, з них не повернулося 667 чоловік. В жовтні 41-го на Пересічне полетіли перші бомби, троє людей були вбиті, близько 10 – поранені. 19 жовтня німці зайняли Пересічне і в цю ж ніч були розстріляні колгоспники, які хотіли забрати колгоспне зерно, щоб воно не дісталось фашистам.			
47		Фото. Воєнні.	21x29 см	Фотодрук.	Розташовано в рамці на стіні.
48		Фото. Село під час II Світової війни.	21x29 см.	Фотодрук.	Розташовано в рамці на стіні.
49		Фото. Дівчина з рушницею.	21x29 см.	Фотодрук.	Розташовано в рамці на стіні.
50		Речовий експонат. Прапор Радянського Союзу.	100x80 см.		
51		Речовий експонат. Медаль за відвагу.			Під склом.
52		Речовий експонат. Медаль.			Під склом.
53		Речовий експонат. Лист на фронт.		Папір.	Під склом.
54		Фото. Воєнний з сім*єю.	10x15 см	Фотодрук.	Під склом
55		Речовий експонат. Радянський телефон.		Пластмаса.	Під склом.

56		Речовий експонат. Шапо.		Нейлон.	Всі речі знаходяться на манекені за скляною вітриною.
57		Речовий експонат. Военна сорочка.		Нейлон.	
58		Речовий експонат. Штани.		Нейлон.	
59		Речовий експонат. Берци.		Шкіра.	
60		Речовий експонат. Каска.		Залізо.	Під склом.
61		Речовий експонат. Гранати.			Під склом.
62		Речовий експонат. Бінокль.			Під склом.
63		Речовий експонат. Гармата.			Під склом.
64		Речовий експонат. Каністра.		Залізо.	Під склом.
65		Речовий експонат. Рушниця.			Знаходиться під склом у вітрині.
66	Розділ III. СОЦІАЛЬНЕ ЖИТТЯ.	В Пересічному добре розвинена гончарна справа. У селищі є середня школа, бібліотека, клуб, при якому створена дитяча музична студія, зведено «Будинок побуту», є лікарня, Пересічне всебічно розвивається. На сьогодні для послуг відпочиваючих 11 впорядкованих спальних корпусів. Лікувально-діагностичний комплекс з сучасним обладнанням: гастро-ентерологічне, ендокринологічне, урологічне відділення та виділення лікування захворювань опорно-рухового апарату			Банер
67	Тема 1. Традиції, об'єкти соціальної	Селище ніколи не стоїть на місці та ще з давніх часів всебічно розвивається в			

	сфери.	різних сферах. Люди Пересічного дуже працелюбні та роблять все для розвитку маленької Батьківщини.			
68		Речовий експонат. Макет заводу «Березівські мінеральні води.	70x70 см		Під склом.
69		Картина. «Пейзаж» Сіваченко А.О.. 2015 рік.	80X45 см	Акрил, папір.	На стіні.
70		Картина. Абстракція. Стремоумов М.О. 2017 р.	30x50 см	Акварель, папір.	На стіні.
71		Речовий експонат. Виріб з бісеру. Хміль І.О. 2015 рік.			Під склом.
72		Картина. Ікона Святої Богородиці. Хміль І.О. 2015 рік.	21x29 см		Під склом.
73		Речовий експонат. Виріб з солоного тіста. Серeda М.Б. 2016 рік.			Під склом.
74	Тема 2. Найвідоміші мешканці села.	У селищі Пересічне жив знаменитий російський актор-трагік Микола Хрисанфович Рібаков. Якименко (Степовий) Яков, композитор, який написав музику до багатьох віршів українських поетів. Його брат Федір Якименко співав у Петербурзькій капелі, куди забрав і Якова.			
75		Фото. Портрет Рібакова М.Х.	21x29 см	Фото, копія.	На стіні.
76		Фото. Портрет Якименка Я.	21x29 см	Фото, копія.	На стіні.
77		Книга. «Пути-дороги» Зінченко М.		Оригінал.	Під склом.
78		Книга. «Уклін тобі, Пересічне!» Твердоліб В.		Оригінал.	Під склом.
79		«Вони Загинули, щоб жила Україна!» Фото та біографія парубків, котрі загинули під час АТО.			Банер.

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Територію Слобожанщини, де нині розташовано Пересічне, в XIII ст. називали Дике Поле. Ця земля постійно ставала полем бою. В 1239 р. монголо-татарські орди розгромили слов'янські поселення, залишивши після себе пустелю. Ця територія майже на 400 років перетворилася на "дике поле". І лише в першій половині 17 ст., за свідченням інституту історії Академії Наук України, цю територію заселили переселенці із захоплених Польщею земель. Але на цих землях жили люди із давніх давен. Так в околицях селища Пересічне знайдено рештки поселення скіфських часів (V-III століття до н.е.), виявлено також поселення та могильник Черняхівської культури (II-VI століття нашої ери), де розкопано землянки, господарські ями та кілька поховань.

Село Пересічне засновано в 1650 році як сотенне містечко (центром Пересічанської сотні) Харківського слобідського козацького полку; на сотницькій посаді тут перебували представники старшинського роду Головацьких. З 1765 р. Пересічне — казенна слобода Вільшанського комісарства, з 1779 р. — Харківського повіту Харківського намісництва. Станом на 1779 рік у слободі налічувалося 707 мешканців (703 «військові обивателі» і 4 «власницькі піддані»).

Існує декілька версій назви селища. За однією з них, так називалося містечко в Україні, звідки були перші переселенці (Пересічень), за іншою - назва походить від того, що річка Уди пересікалася тут з річкою Тростянкою, до того ж і сама місцевість пересічена численними балками та ярами. Інша версія свідчить про те, що на території селища колись відбулася битва козаків з татарами, і козаки пересікли ворогів. Ще одна легенда говорить про те, що на цій території жили нереєстрові вольнолюбиві козаки, які не хотіли коритися царському уряду. За це цариця Катерина II наказала пересікти повстанців. Виникла назва "Пересічене".

Дослідивши походження прізвищ корінних пересічан, можна зробити висновок, що тут живуть нащадки вільного козацтва: Вирвихвіст, Босий, Чалий, Твердохліб, Стріляний, Кадигроб, Дорошенко, Хміль та ін. Пересічани займалися землеробством та ремеслами: в селі було 4 кузні, 7 діючих млинів, виготовляли глиняний посуд та ін. Звідси і прізвища: Гончар, Мірошник, Мірошніченко, Ткаченко, Ткач, Бондаренко та ін.

Селище міського типу Пересічне знаходиться за 20 км від Харкова на лівому березі річки Уди. Через селище проходить автомобільна дорога Т2106 Харків- Суми та Золочівська гілка Південної залізниці У селищі три залізничні станції: Пересічна, Платформа 224 км, Курортна.

Площа землі в межах адміністративно-територіальної одиниці становить 1012.5332 га. Територія селища газифікована і телефонізована, є доступ до мережі Інтернету.

По результатам перепису населення 2001 року кількість домоволодінь в селищі Пересічне становить - 2100, постійно проживає населення – 7 113 чол.

На сьогодні на території селища Пересічне розташоване сільськогосподарське підприємство ФГ "Пересічне". Господарство обробляє 746 га ріллі. Діє садове товариств «Пересічанська слобода».

Також на території селищної ради працюють та успішно розвиваються підприємства та організації: ВАТ "Пересічанське РТП", ТОВ «РИФ» завод Пересічанський маслоекстракційний завод», ТОВ „Юніпласт”, СТ "Пересічанське", Пересічанська дільниця Дергачівської філії ПАТ «Харківгаз» та інші.

До послуг пересічан та гостей селища діє розгалужена мережа магазинів, сучасних кафе, об'єктів побутового обслуговування населення, АЗС, аптеки, торговельний майданчик, філія банку «ГРАНТ», відділення АТ «Укрпошта» та відділення «Нова пошта».

У центрі селища розташований комунальний заклад «Пересічанський ліцей» та дошкільний підрозділ комунального закладу «Пересічанський ліцей».

Нове приміщення школи побудовано в 1978-1980 роках. Однак історія освіти у Пересічному набагато давніша: перша школа почала діяти при Михайлівському храмі з початку 19 століття. У 1891 році побудоване нове приміщення церковної школи. До 1917 року в селищі Пересічне працювала і ремесляна школа. З 1905 року почала працювати нова земська школа. До 1921 року в ній було шестикласне навчання.

До послуг населення Дошкільний навчальний заклад «Сонечко» , Будинок культури, КЗ «Публічна бібліотека Солоницівської селищної ради», історико-краєзнавчий музей, медична амбулаторія. Амбулаторія заснована в 1901 року як земська лікарня. Амбулаторія обслуговує жителів смт Пересічне, селища Березівське та селища Курортне. У селищі цілодобово працює пункт швидкої медичної допомоги. На жаль, даних про перших медичних працівників лікарні не збереглося, однак у Пересічному добре пам'ятають О.М. Ачкасова, який очолював лікарню у 30-40 роки ХХ сторіччя і трагічно загинув під час окупації, виконуючи свій лікарський обов'язок. Одна із вулиць селища названа його ім'ям.

Пересічанський будинок культури побудовано у 1962 році, пізніше до нього прибудовано приміщення історико-краєзнавчого музею, відкритого 19 серпня 1973 року, та бібліотеку. Публічна бібліотека діє в селищі Пересічне з 1919 року.

На території Пересічного діє Архангело-Михайлівський храм, побудований в 1820 році на кошти прихожан та при підтримці поміщика Федора Абаза та комерсанта Василя Пащенко.

На території селища розташована пам'ятка природи місцевого значення – Мохувате болото Дергачівського лісництва. Воно знаходиться в лісі на межі селищ Пересічне та Солоницівка і з 1984 року перебуває під охороною держави. Це реліктове болото, яке утворилось у четвертий період кайнозойської ери. На його території росли рідкісні рослини, не притаманні нашій місцевості, але через створення кар'єрів, де вівся активний видобуток сировини, був

порушений гідрологічний режим болота, що призвело до поступового його зникнення.

У Пересічному знаходиться братська могила воїнів 299 та 252 Харківських стрілецьких дивізій, які загинули під час звільнення селища від нацистських загарбників у серпні 1943 року. У 1956 році над братською могилою встановлено пам'ятник воїнам Другої світової війни. У 1995 році братську могилу реконструйовано: встановлено новий меморіал і меморіальні дошки з прізвищами воїнів-визволителів і жителів Пересічного, які загинули у роки Другої світової війни. Братські могили воїнів знаходяться також по вулиці Транспортній в смт Пересічне та на кладовищі по вулиці Гоголя. В 2009 році встановлено барельєф нашому земляку Петру Коваленку (1909—1943) — Герою Радянського Союзу, який загинув у Другій світовій війні в боях за Київ.

У 2015 році в центрі селища був відкритий меморіальний комплекс, воїнам, загиблим під час антитерористичної операції на Сході України.

У 2003 році в селищі Пересічне встановлено пам'ятник Т.Г. Шевченку, в 2006р. – пам'ятник учасникам ліквідації аварії на ЧАС, в 2008 р. – пам'ятник воїнам-інтернаціоналістам.

Пересічанська земля багата красивою природою та людьми – яскравими, талановитими, працьовитими.

У селищі Пересічне народився відомий український композитор Я.С. Степовий (Якименко). У 1886-1899 р.р. тут мешкав відомий російський актор-трагік М.Х. Рибakov.

ДОДАТОК В**Соціологічне дослідження**

Під час розробки програми введення виставки «Історія селища пересічне та його мешканців» у систему музейної комунікації було проведено соціологічне опитування, в ході якого було виявлено постійну групу для співпраці. Для його реалізації першого етапу було проведено анкетування серед 30 респондентів (широке коло відвідувачів історико-краєзнавчого музею смт Пересічне). Опитування проводилося для виділення певної групи респондентів, ця група буде приймати участь у презентіції виставки «Музична Україна». Анкета складається з 17 питань, які мають варіанти закритих, напівзакритих та відкритих варіантів відповідей [46].

1. Ваша стать:

- o чоловіча (12)
- o жіноча (18)

2. Ваш вік:

- o до 18 років (8)
- o 18-24 (9)
- o 25-34 (4)
- o 35-50 (4)
- o від 50 років (5)

3. Ваше основне заняття:

- o вчусь у школі (6)
- o студент вищого або середнього навчального закладу (5)

- o робочий промисловості, фахівець технічного профілю (0)
- o працівник освіти, культури, охорони здоров'я та 70н.. (3)
- o працівник фінансової, економічної сфери (1)
- o військовослужбовець, працівник правоохоронних органів та 70н.. (0)
- o працівник торгівлі, сфери обслуговування (3)
- o підприємець, фермер (4)
- o займаюся домашнім господарством (5)
- o тимчасово не працюю, шукаю роботу (1)
- o непрацюючий пенсіонер (2)
- o інше: _____

4. Як часто ви відвідуєте музеї?

- O раз в місяць (5)
- o раз у півроку (15)
- o раз на рік (10)
- o інше: _____

5. З якою метою Ви відвідуєте музеї?

- O культурне дозвілля (16)
- o подивитися нову виставку (6)
- o в освітніх цілях (підкреслити – загальноосвітня/спеціалізована екскурсія)
(2)
- o познайомити своїх гостей/друзів з музеєм (1)
- o відпочити (2)
- o туризм (3)

- o інше: _____
6. Що Вас не приваблює в музеї?
- O нудні екскурсії (13)
  - o не актуальні виставки (6)
  - o експозиції, які не змінюються (11)
  - o інше: _____
7. Які теми виставок / факультативів Вам були б цікаві? Наприклад, технічні, історичні, меморіальні (персоналії), краєзнавчі та 71н..
- (Більшість респондентів обрали мистецькі в краєзнавчі виставки)
8. В яких заходах Ви б узяли участь?
- O квест (7)
  - o вікторина (4)
  - o тематична класична екскурсія (3)
  - o екскурсія-концерт (5)
  - o екскурсія-прогулянка (6)
  - o спектакль-екскурсія (5)
  - o інше: _____
9. Які з музейних зустрічей Ви б відвідали?
- O факультативи (3)
  - o майстер-класи (6)
  - o дискусійний клуб (3)
  - o презентації (11)
  - o науково-популярні лекції (7)

o інше: _____

10. Що Вас привабило відвідати музей?

О реклама (банери, постери), в тому числі реклама в інтернеті (5)

o віртуальна екскурсія по музею (6)

o вебінари (7)

o СМІ (6)

o групи в соціальних мережах (6)

o інше: _____

11. Чи є щось, що Ви хотіли б змінити в роботі музею?

(Більшість респондентів хотіли змінити застарілі постійні експозиції на більш актуальні)

12. Чи було б цікаво Вам відвідати музей музичних інструментів?

О так, цікаво (16)

o ні, але відвідав би (9)

o ні, не цікаво (5)

o інше: _____

13. Яким способом в Інтернеті Ви б хотіли отримувати інформацію про заходи та виставки музею?

О офіційний сайт музею (5)

o Instagram (9)

o Група Facebook (8)

o Twitter (2)

o поштова розсилка (4)

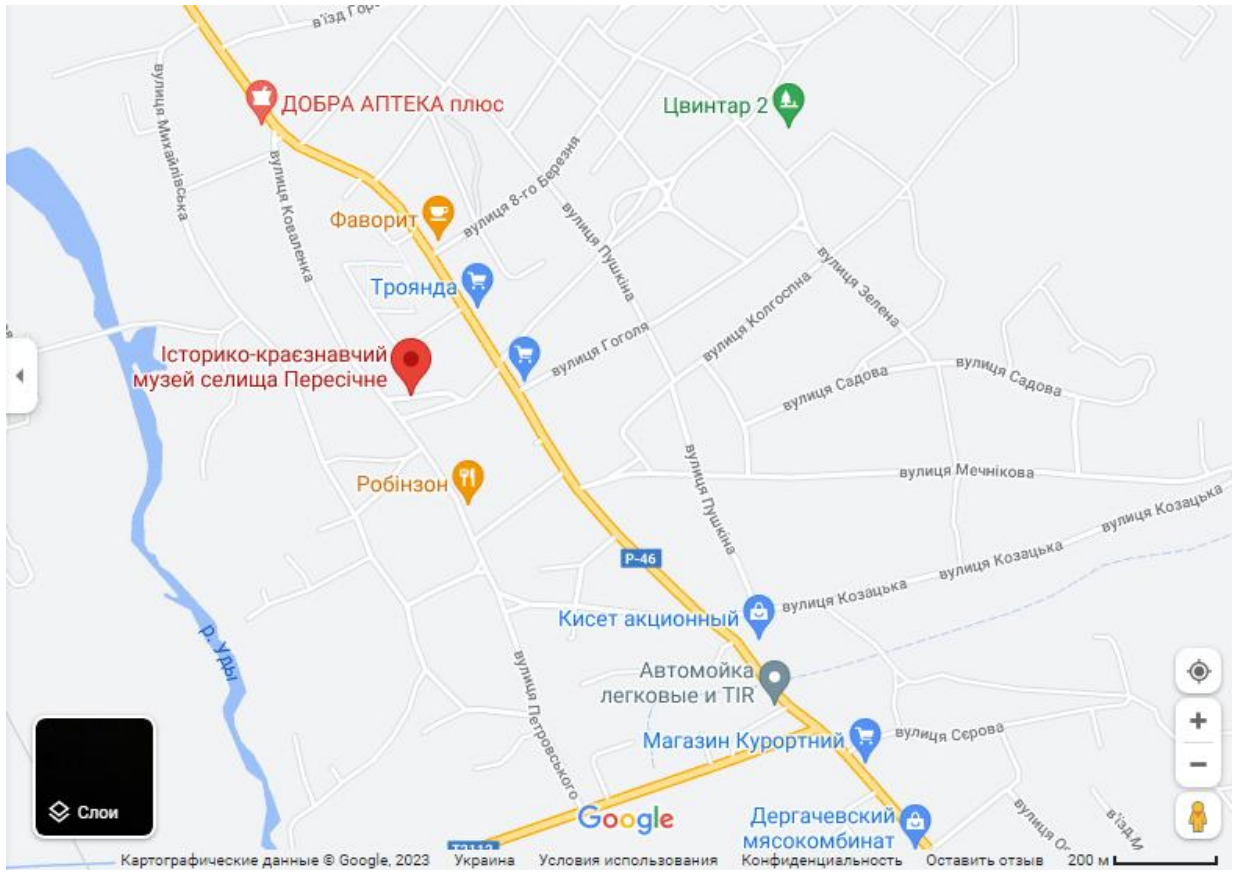
- o афіші новинних порталів (2)
- o інше: _____

Таким чином, проаналізувавши відповіді респондентів було виділено групу з 10 респондентів (серед яких 6 жінок і 4 чоловіків віком від 18 до 24 років) які найчастіше відвідують музеї і виявили найбільшу зацікавленість у темі. Саме вони будуть складати фокус-групу якій будуть представлені презентації виставки «Історія селища пересічне та його мешканців» .

Топографія виставки

Селище міського типу *Пересічне* знаходиться за 20 км від Харкова на лівому березі річки Уди, вище за течією примикає до селища Південне, нижче за течією на відстані 1 км — смт Солоницівка, за 2 км — колишнє смт Гаврилівка, на протилежному березі — селище Курортне та колишнє село Баси, у селищі три залізничні станції — Пересічна, Платформа 224 км, Курортна. Через селище проходить автомобільна дорога Т 2106 Харків — Суми.

Афіша виставки

**«МУЗЕЙНА ВИСТАВКА „ІСТОРІЯ СЕЛИЩА ПЕРЕСІЧНЕ ТА ЙОГО
МЕШКАНЦІВ»»**

***ВІДБУДЕТЬСЯ: 26 ЧЕРВНЯ 2023 РОКУ О 14:00
Історико-краєзнавчий музей смт Пересічне***